

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՍԻՈՆԻ ՉՈՐՍ ՏԱՐԻՆԵՐԸ

ՍԻՈՆ իր առ թիւով կը բոլորէ իր նոր շրջանին չորս տարիները:

Չորս տարի մեծ բան մը չէ այսպիսի հրատարակութեան մը տեւականութեան կողմէն. բայց շատ կարեւոր է այն նպատակը, որուն ուղղակի դիմեց ՍԻՈՆ այս չորս տարիներու ընթացքին:

ՍԻՈՆԻ նոր շրջանին սկիզբը համընթաց է այն ուսումնական շարժումին, որ կազմակերպուեցաւ և արդիւնքներ տուաւ մեր Մեծ Վարդապետին, Դուրեան Եղիշէ Ս. Պատրիարքի ուղղութեան և հմայքին տակ՝ Ս. Յակոբի մէջ:

Աշխարհաւեր պատերազմին հետեւանքով յայտնի յեղաշրջումի ենթարկուեցաւ մարդկային միտքն ու հոգեբանութիւնը: Եւ հայ ժողովուրդը, որ իր գոյութեան գնով կրեց այդ պատերազմին գէշ հետեւանքները, ենթարկուեցաւ միևնոյն յեղաշրջումին: Այս է պատճառը որ հայ կեանքի աւանդական ըմբռնումներն ու կարգերը սկսան խանգարուիլ, բարոյական սկզբունքներ ու բացուեցան կամ խոտորուեցան իրենց հարազատ նշանակութենէն, և մասնաւորապէս, որոշ խօսակարգով մը, պայքար մղուեցաւ և դեռ կը մղուի կրօնքի դէմ. կուսակցական մոլեռանդութիւնը գործնական կեանքի բառգիրքէն ուզեց ջնջել համերաշխութեան, գործակցութեան և խաղաղութեան գաղափարները. ասոնց վրայ աւելցուցէք տարադրութեան և ֆէմիլի կենցաղին ապականիչ ազդակները, այն ատեն կրնանք աչքի առջև բերել հայ կեանքը թունաւորող և անոր բարոյական ոյժերը անդամալուծող աշխատանքին պատկերը:

Այս տխուր իրողութիւններ իրենց ոգիով և գոյներով ցոլացան և կ'արտացոլան մինչև հիմայ հայ մամուլի մէջ:

ՍԻՈՆ երեւան եկաւ իր Աւետարանչի ձայնը բարձրացնելու համար, հայ յաստանեայց եկեղեցւոյ անունով, այնպիսի կեդրոնէ մը, որուն դարձած էր հայ ժողովուրդին ուշադրութիւնը. կեդրոնէ մը, որ իբրև Պատրիարքական Աթոռ, կոչուած էր բովը մը ըլլալ վերածնութեան և տալ իր պատգամը հայ ժողովուրդին:

ՍԻՈՆ իր խմբագրականներով խօսեցաւ այնպիսի նիւթերու վրայ, ու

րոնց լուսաբանութիւնը կենսական պէտք մըն էր հայ ժողովուրդին՝ իրեն անցուցած այնքան աղէտաւոր փորձութիւններէն ետքը ։

ՍԻՈՒՆ իր Աւետարանի դասերով և կրօնական յօդուածներով վերլուծեց և բացատրեց այնպիսի սկզբունքներ, որոնք ներքին սերտ կապ ունէին հայ ժողովուրդի կեանքին և կենցաղին հետ ։

ՍԻՈՒՆ իր պատմական ուսումնասիրութիւններով աշխատեցաւ պատկերացնել անցեալին փառքերն ու արժէքները, ցոյց տալու համար հայ ժողովուրդին թէ ինքն անարժէք զանդուած մը չէ, այլ իր դոյութիւնը պահելու և ապրելու իրաւունք ունեցող ցեղ մը, որ իր կշիռը ունեցած է քաղաքակիրթ ազգերու պատմութեան մէջ, և կարող է իր վերաշինութեան այս շրջանին մէջ դա՛րձեալ ունենալ իր կշիռը՝ եթէ հաւատարիմ մնայ իր հին աւանդութիւններուն և օգտուի այս նոր ժամանակներու ազդակներէն և գիւրութիւններէն ։

ՍԻՈՒՆ իր բանասիրականներով ուղեց հետաքրքրութիւն արթնցնել գիրքի և մտքի մարդոց մէջ իր մայրենի լեզուին և զրականութեան շուրջ, և սիրեցնել զանոնք մանաւանդ նոր սերունդին, որ մոռնալու վրայ է իր ազգային մտաւորականութեան անցեալը և չափէն աւելի յաւակնոտ՝ իր նորսփետուր թեւածումներուն համար ։

ՍԻՈՒՆ իր մատենախօսականներով ջանաց իրեն զրկուած գիրքերուն արժէքները վեր հանել, առանց նախասիրութիւններու և առանց չղոմելու անոնց հեղինակները և առանց վարկաբեկ ընելու զանոնք, այլ քննադատական անաչառութեամբ, մատնանիշ ընելով գիրքերուն առաւելութիւններն ու թերութիւնները հաւասարապէս ։

ՍԻՈՒՆ իր ներքին (Ս. Յակոբի) լուրերով ամէն ամիս հայ ժողովուրդին տուաւ ի՛նչ որ օգտակար և կարեւոր էին անոր՝ իբրեւ տեղեկութիւն և հետաքրքրութիւն ։

Ս. Յակոբի մամուլը, այս չորս տարիներու ընթացքին, զուգընթաց դըպրոցական և հրապարակագրական աշխատութիւններու, լոյս բերաւ արժէքաւոր հատորներ, որոնք ցոյց կուտային թէ հալածուած, տարագիր և տեղահան եղած ժողովուրդի մը մտաւոր և հոգեկան կեանքը կը պահէ իր կորովը ։

ՍԻՈՒՆ մեծ խնամք տարաւ հայ լեզուի մաքրութեան, բառին ամէն իւմաստով, և չհեռացաւ հասկնալիութեան պայմաններէն. մերժեց անճիշդ եւ գռեհիկ բառերն ու բացատրութիւնները, տարօրինակ ձևերը արտայայտութեան, որ կ'այլալեն հայերէնի հարազատ գիծերը ։

Վերջապէս ՍԻՈՒՆ աշխատեցաւ հասկըցնել իր ընթերցողներուն թէ հայ ժողովուրդը չի կրնար անկրօն ու անաստուած ըլլալ, թէ Մայրենի եկեղեցին, իբրեւ մշտնջենաւոր կոթողը հայութեան հաւատքին և ազգային կեանքին, պէտք ունի բարեկարգութեան, իրաւունք ունի վայելելու իր հարազատ զաւակներուն գործնական և գիտակցական սիրոյն արդիւնքները ։

Եւ ուրիշ ժամանակէ աւելի ա՛յսօր պէտք ունի հայ ժողովուրդը իր հաւատքին ու կրօնքին գիտակցութեան և իր ազգային եկեղեցւոյն կարեւորութեան մասին խորհելու ։

Աւետարանը, որուն վրայ տրուած դասերը և եղած խորհրդածութիւնները կը կազմեն ՍԻՈՒՆի կրօնական բաժնին գեղեցիկ էջերը, միշտ պիտի խօսի

այս սխնականքներուն մէջ : Որովհետեւ հայ ժողովուրդը պէտք ունի ներքին խաղաղութեան , ամրապինդ սիրոյ , համերաշխ դորձակցութեան : Աւետարանի ընկերունքներով և անոր բարձր բարոյականով ապրած , պահուած ժողովուրդ մը , պէտք է որ հաւատարիմ մնայ Աւետարանին , և անոր ներշնչումներով մաքրագործէ այն ապականութիւնները , որոնք ներմուծուած են իր մէջ :

Շատ կը ցաւինք որ այսօր հայ մամուլին մէջ հոսանք մը կայ որ շատ կ'ուռի կրօնքի դէմ իր մշակած «գեղարուեստական» հայհոյանքներով : Հայեր են այս հայհոյանքներուն հեղինակները : Կ'արգահատինք և կը ցաւինք այս մտայնութիւններուն վրայ : Վասնզի անոնք լաւ չեն գիտեր իրենց ազդին պատմութիւնը , և չեն կրնար գնահատել անոր փորձառութիւնները : Այնպէս կը կարծեն որ գիտնականութեան և լուսամտութեան ապացոյցներ են կրօնքին ուղղուած հայհոյանքներ և եկեղեցւոյն ու եկեղեցականին դէմ եղած լուտանքներ : Սիմոնի աշխատանքներէն մէկը եղաւ հերքել այդ բոլոր սխալները :

Վասն զի պատմութիւնը մեզի կը սորվեցնէ որ հայ ժողովուրդը հայ է իր կրօնքով , իր ազգային աւանդութիւններով , իր առանին նուիրականութիւններով , իր մայրենի լեզուով և իր Մայրենի եկեղեցիով , որ զանձարանն ու պահապանը եղած է այս բոլորին :

Այս հաւատքով և այս ոգիով է որ Սիմոն չորս տարի շարունակ մշակեց իր բոլոր նիւթերը :

Եւ ես ուրախ եմ որ չորս տարի շարունակ առիթ ունեցայ ծառայել մեր Մայրենի եկեղեցւոյն այս կողմէն ալ՝ իբրեւ Խմբագրապետը Սիմոնին , վայելելով պատուաբեր վստահութիւնն ու աշխատակցութիւնը անմոռանալի Դուրեան Եղիշէ Ս. Պատրիարքին , որ , աւա՛ղ , չորրորդ տարւոյն առաջին քառեակին մէջ յաւէտ բաժնուեցաւ մեզմէ :

Եւ հիմայ , երբ նոր աշխատութիւններու համար տարբեր միջավայր մը փոխադրուած եմ , բոլոր սրտովս կապուած կը մնամ Սիմոնի և անոր ուղղութեան , կը պահեմ իմ աշխատակցութիւնս , և խորին հրճուանքով կը գիտեմ որ Սիմոն նորագոյն ոյժերով կը շարունակէ իր ծառայութիւնը , իբրեւ հաւատարիմ պատգամաբերը Աւետարանի և Աւետարանիչը հայ ժողովուրդին :

Սիմոն պէտք ունի հայ ժողովուրդի գործնական և ջերմ համակրանքին , ընթերցողներու նոր լէզէոնի մը , որպէս զի կարենայ ծաւալուն շփում մը ունենալ հայութեան հետ :

Սիմոնը առեւտրական ձեռնարկ մը չէ՝ և շահու համար չէ՝ որ կը հրատարակուի : Սիմոն իր բոլոր շահը կը փնտռէ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ զաւակներուն սիրոյն և հետաքրքրութեան մէջ :

Երանի՛ թէ Սիմոնի հրատարակութեան այս նոր շրջանին Հինգերորդ Տարին իրեն բերէր ընթերցողներու նոր լէզէոն մը , սպառազինուած համակրանքի , հաւատարմութեան , ջերմեռանդութեան , նուիրումի սրբափայլ զէնքերով :

